

Калидвожаҳо: қарзи бонкӣ, рушди иқтисодиёт, захираҳои бонкӣ, модели иқтисодӣ – омори, сандуқи қарзӣ, коэффитсиенти моилшавии боварӣ ба низоми бонкӣ, низоми бонкӣ.

Таҳлили омории раванди пешниҳоди қарзҳо барои рушди иқтисодиёт аҳамияти калони амалӣ дорад. Бо назардошти маҷмӯи нишондиҳандаҳо, ки на танҳо сатҳи таъмини иқтисодиёт бо қарзҳои бонкӣ, инчунин омилҳои ба он таъсиррасонандаро инъикос менамояд, бояд амалӣ намуд.

Аз ин лиҳоз, бо мақсади амиқ ошкор намудани боҳамалоқамандии байни нишондиҳандаҳои алоҳида ва муайян кардани дараҷаи таъсиррасонии онҳо ба сатҳ ва характери таъмини иқтисодиёт бо қарзҳои бонкӣ модели иқтисодӣ – омори пешниҳод карда мешавад. Модели мазкур, ба сатҳи таъмини иқтисодиёт бо қарзҳои бонкӣ таъсир расонидани чунин параметрҳо, ба монанди сатҳи сифати сандуқи қарзӣ, дараҷаи мукамал гардонидани пояи (базаи) захираҳои бонкӣ ва сатҳи моилшавии субъектҳои хоҷагӣ ба пасандозҳо (амонатҳо)ро инъикос менамояд.

Модели иқтисодӣ – омории таъмини иқтисодиёт бо қарзҳои бонкӣ бо назардошти параметрҳои дар боло дарчгардида ба таври зерин нишон дода мешавад:

$$\frac{K}{mmd} = \frac{K}{S} * \frac{S}{D} * \frac{D}{mmd} \text{ ё}$$

$$K_T = K_C * K_B * K_D$$

дар ин ҷо:

mmd – маҷмӯи маҳсулоти дохилии номиналӣ;

k – ҳаҷми қарзҳои пешниҳодшуда ба иқтисодиёт бо пули миллӣ ва асъори хоричӣ;

S – андозаи қарзҳои пардохтшуда;

D – ҳаҷми чалби пасандозҳо (амонатҳо);

$\frac{k}{mmd}$ - таъмини иқтисодиёт бо қарзҳои бонкӣ бо пули миллӣ ва асъор;

$\frac{K}{S}$ – таносубии андозаи қарзҳои додашуда ва ҳаҷми қарзҳои пардохташуда ба иқтисодиёт бо пули миллӣ ва асъори хоричӣ;

$\frac{S}{D}$ - таносубии андозаи қарзҳои пардохтшуда ва ҳаҷми чалби пасандозҳо (амонатҳо);

$\frac{D}{mmd}$ - таносубии ҳаҷми чалби пасандозҳо (амонатҳо) ва маҷмӯи маҳсулоти дохилии номиналӣ.

K_T – коэффитсиенти таъмини иқтисодиёт бо қарзҳои бонкӣ;

K_C - коэффитсиенти ҳолати сифати сандуқи қарзӣ;

K_B - коэффитсиенти мукамалгардонии базаи захираҳои бонкӣ;

K_M – коэффитсиенти моилшавии боварӣ ба низоми бонкӣ.

Бояд қайд намуд, ки дар модели пешниҳодгардида ба сифати тағйирёбандаи вобаста, таносуби андозаи (ҳаҷми) қарзҳои пешниҳодгардида ё додашудаи бонкҳо бо пули миллӣ ва асъор ва андозаи маҷмӯи маҳсулоти дохилии номиналиро қабул менамояд. Таносуби мазкур, коэффитсиенти таъмини иқтисодиёт бо қарзҳои бонкӣ (K_T) буда, бо формулаи зерин ҳисоб карда мешавад:

$$K_T = \frac{k}{mmd}$$

Вобаста ба чунин ҳолати пастравии коэффитсиенти таъмини иқтисодиёт бо қарзҳои бонкӣ зарурият ба миён меояд, ки маҷмӯи омилҳои, ки ба тағйирёбии коэффитсиенти мазкур таъсир мерасонанд, муайян карда шавад.

Биноан, тағйирёбандаҳои новобаста, ки ба сифати омилҳои баромад намуда, ба коэффитсиенти таъмини иқтисодиёт бо қарзҳои бонкӣ (K_T) таъсир мерасонанд, нишондиҳандаҳои зеринро пешниҳод кардан бо маврид аст:

Коэффитсиенти ҳолати сифати сандуқи қарзӣ (K_C), ки ҳамчун таносубии андозаи қарзҳои пешниҳодшуда (k) ва ҳаҷми қарзҳои пардохташуда (S) ба иқтисодиёт бо пули миллӣ ва асъори хоричӣ муайян карда шуда, бо формулаи зерин ҳисоб карда мешавад:

$$K_C = \frac{k}{S}$$

Мазмуни иқтисодиёи омории нишондиҳандаи мазкур дар он ифода меёбад, ки ба ҳисоби миёна ба ҳар 1 воҳиди қарзи пардохтшуда чанд воҳид қарзи пешниҳодшуда бо пули миллӣ ва асъори хоричӣ рост меояд. Дар ҳолати афзудани коэффитсиенти мазкур (K_T) - беҳтаршавӣ ва баръакс, дар ҳолати пастшавӣ – коҳишёбии сифати сандуқи қарзӣ ба назар мерасад.

1. Коэффитсиенти мукамалгардонии базаи захираҳои бонкӣ (K_B), ки ҳамчун таносубии андозаи қарзҳои пардохташуда (S) ва ҳаҷми чалби пасандозҳо (амонатҳо) (D) ҳисоб карда мешавад, яъне:

$$K_B = \frac{S}{D}$$

Тибқи мазмуни иқтисодӣ – омории худ, коэффитсиенти мазкур андозаи қарзҳои пардохташуда – ҳаҷми қарзҳои асосӣ ва фоизҳои ҳисобкардашударо ба ҳисоби 1 сомонӣ пасандозҳо (амонат) чалбгардида андозагирӣ менамояд.

1. Коэффитсиенти моилшавии боварӣ ба низоми бонкӣ (K_M), ки ҳамчун таносуби ҳаҷми пасандозҳо

(амонатҳо) ва маҷмӯи маҳсулоти дохилии номиналӣ муайян карда мешавад. Коэффитсиенти мазкур бо формулаи зерин ҳисоб карда мешавад:

$$K_m = \frac{S}{D}$$

Нишондиҳандаи моилшавии боварӣ ба низоми бонкӣ моилнокии шахсони воқеӣ ва ҳуқуқиро ба амонат ва пасандозгузори, инчунин миқдори захираҳои худӣ ва ғайринокии қарзҳои бонкӣ дар бозори қарзии дохилӣ андозагирӣ менамояд.

Ҳамин тавр, бо назардошти се омилҳои аҳамияти амалидошта - коэффитсиенти ҳолати сифати сандуқи қарзӣ (КТ), коэффитсиенти мукамалгардонии базаи захираҳои бонкӣ (КБ) ва коэффитсиенти моилшавии боварӣ ба низоми бонкӣ (Км), ки модели иқтисодӣ – омории сатҳи таъмини иқтисодиёт бо қарзҳои бонкӣ пешниҳод гардидааст, бо ёрии он имконият оварда мешавад характери ҳамалоқамандии байни омилҳои асосӣ ошкор карда шуда, ҳамзамон баҳои миқдории таъсири онҳо ба нишондиҳандаи таъмини иқтисодиёт бо қарзҳои бонкӣ дар фосилаи вақтии таҳлилшаванда дода шаванд.

Ҷадвали 1.- Ҳисоби таъсири омилҳои алоҳида ба нишондиҳандаи сатҳи таъмини иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар солҳои 2010 – 2018*

Нишондиҳанда	Солҳо								
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1. Сатҳи таъмини иқтисодиёт бо қарзҳои бонкӣ бо пули миллий ва асёр, %	19,2784	7,0027	15,1056	16,1056	18,5142	15,2050	8,0291	8,2432	6,7493
2. Суръатафзоиши сатҳи таъмини иқтисодиёт бо қарзҳои бонкӣ нисбат ба соли базавӣ (2010), банди фоиз - ҳамагӣ аз ҷумла аз ҳисоби омилҳо:									
2.1 коэффитсиенти ҳолати сифати сандуқи қарзӣ (КТ)		0,9727	-0,8364	4,0915	0,9280	-2,1211	-7,6845	-6,0217	-3,5102
2.2 коэффитсиенти мукамалгардонии базаи захираҳои бонкӣ (Кс)		-3,1716	-1,7413	-4,8240	-1,5892	-1,4973	-2,5875	-4,1344	-8,0758
2.3 коэффитсиенти моилшавии боварӣ ба низоми бонкӣ (Км).		-0,0768	-1,5055	-2,4519	-0,1030	-0,4550	-0,9773	-0,8791	-0,9431

Дар асоси маълумотҳои Бюллетени омили бонкӣ: ноябр 2014 / 11 (232) с. 12, 59.; апрел 2019 (285) с. 10, 32 таҳия ва ҳисоб карда шудааст.

Тавре ки аз маълумотҳои овардашудаи ҷадвали боло намоён аст, сатҳи таъмини иқтисодиёт бо қарзҳои бонкӣ бо дар давоми давраи тадқиқотии 2011 – 2018 барои аксарияти нишондиҳандаҳо, ки дар таҳлил истифода бурда шуданд, ҳислати тезағайрӣбандагӣ хос буд, ки дар натиҷа мушкилиҳоро дар гузаронидани омилҳои таҳлилий ва муқоисапазирии натиҷаҳои бадастоварда ба вуҷуд овард. Ҳусусан дар се соли охири қарзҳои бонкӣ таъсири манфӣ расониданд.

Таҳлили аналитикӣ вобастагии сатҳи таъмини иқтисодиёт бо қарзҳои бонкӣ аз омилҳои таъсиррасон - коэффитсиенти ҳолати сифати сандуқи қарзӣ (Кс), коэффитсиенти мукамалгардонии базаи захираҳои бонкӣ (Кб) ва коэффитсиенти моилшавии боварӣ ба низоми бонкӣ (Км) андозагирӣ карда шаванд.

Ҷадвали 2.- Вобастагии сатҳи таъмини иқтисодиёт бо қарзҳои бонкӣ аз омилҳои таъсиррасон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (баҳши миёна дар солҳои 2001- 2018*)

№ Р/Т	Гуруҳҳо аз рӯи сатҳи таъмини иқтисодиёт бо қарзҳои бонкӣ, %	ММД, миллион сомонӣ	Ҳаҷми қарзҳои додашуда, ҳазор сомонӣ	Ҳаҷми қарзҳои пардохтшуда, ҳазор сомонӣ	Ҳаҷми ҷалби пасандозҳо	Ҳисоби нишондиҳандаҳои		
						К/С	С/Д	Д/ммд
А	Б	1	2	3	4	5=2:3	6=3:4	7=4:1
1	8,0 – 12,5	115564,7	9409616	13195016	258688	71,3	5,1	223,8
2	12,5 – 17,0	164984,0	25113136	22803671	358963,6	110,1	6,4	212,0
3	17,0 – 21,5	132086,7	24347151	20782753	321411	117,1	6,5	243,3

4	21,5 – 26,0	12804,4	3329458	2101141	36669,8	158,4	5,7	286,4
	Ҳамагӣ ва ба ҳисоби миёна	425439,8	62199361	58882581	975732,4	105,6	6,0	229,3
* – Дар асоси маълумотҳои Бюллетени оморӣ бонкӣ: август 2017 / 8 (145) с. 12, 26, 35.; ноябр 2014 / 11 (232) с. 12, 36, 59.; апрел 2019 (285) с. 10, 31, 47 аз ҷониби муаллифонтаҳия ва ҳисоб карда шудааст.								

Натиҷаи гурӯҳбандӣ дар чадвали 2 оварда шуда, вучуд доштани ҳамвобастагии сатҳи таъминнокии иқтисодӣ бо қарзҳо аз таносубии андозаи қарзҳои додашуда ва ҳаҷми қарзҳои пардохташуда ба иқтисодӣ бо пули миллий ва асъори хоричӣ, таносубии андозаи қарзҳои пардохтшуда ва ҳаҷми пасандозҳо (амонатҳо) ва таносубии ҳаҷми пасандозҳо (амонатҳо) ва маҷмӯи маҳсулоти дохилии номиналиро нишон медиҳад.

Дар баробари зиёдшавии сатҳи таъминнокии иқтисодӣ бо қарзҳои бонкӣ афзоиши таносубии андозаи қарзҳои додашуда ва ҳаҷми қарзҳои пардохташуда ба иқтисодӣ бо пули миллий ва асъори хоричӣ мушоҳида мегардад. Инчунин, бо зиёдшавии дар се гурӯҳи аввали сатҳи таъминнокии иқтисодӣ бо қарзҳо афзоиши таносубии андозаи қарзҳои пардохтшуда ва ҳаҷми пасандозҳо (амонатҳо) чой дорад, вале дар гурӯҳи чорум тамоюли коҳишбӣ таносуби мазкур ба назар мерасад. Вобастагии зиёдшавии сатҳи таъминнокии иқтисодӣ бо қарзҳои бонкӣ аз таносубии ҳаҷми пасандозҳо (амонатҳо) ва маҷмӯи маҳсулоти дохилии номиналӣ, бо истиснои гурӯҳи дуюм зич мебошад.

Андозагирии алокаи зичии байни нишондиҳандаҳое, ки ба сифати омилҳо баромад менамоянд, бо ёрии коэффитсиенти конкордатсия (коэффитсиенти коррелятсияи рангаи маҷмӯӣ), ки аз ҷониби М. Кендэл ва Б. Смит пешниҳод шудаанд, андозагирӣ карда мешавад.

Чадвали 3. -Ҳисоби нишондиҳандаҳои омилҳо барои муайян кардани коэффитсиенти конкордатсия*

№	K/S (X ₁)	S/D (X ₂)	D/mmd (X ₃)	Рангаи омил (R _{ij})			Суммаи ранга $\sum_1^m R_{ij}$	Квадрати суммаи ранга $(\sum_1^m R_{ij})^2$	Квадрати тамоили сумма аз бузургии миёнаи онҳо $[\sum_1^m R_{ij} - T]^2$
				R _{1i}	R _{2i}	R _{3i}			
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	71,3	5,1	223,8	1	1	2	4	16	12,25
2	110,1	6,4	212,0	2	3	1	6	36	2,25
3	117,1	6,5	243,3	3	4	3	10	100	6,25
4	158,4	5,7	286,4	4	2	4	10	100	6,25
Σ	-	-	-	-	-	-	30	252	S = 27

* - Чадвал аз ҷиҳати муаллифон дар асоси маълумотҳои чадвали 2 таҳия ва ҳисоб карда шудааст.

Ба воситаи R_{ij} рангаи i -и омил аз j –и воҳидро ишора карда, ҳар як омил ба ранга дароварда мешавад, баъдан суммаи рангаҳоро дар ҳар як сатр ва ҷамъбасти онҳоро дар сутуни 7 муайян менамоем. Бояд қайд кард, ки ҳисоби S бо ду роҳ иҷро карда мешавад: аз рӯи ҷамъбасти сутуни 7 ва 8 ё 7 ва 9 –и чадвали 3.

Тарзи 1. Суммаи рангаҳоро аз рӯи сатрҳо (сутуни 7) муайян карда, ҳар яке аз онҳоро ба квадрат бардошта ҷамъ менамоем (сутуни 8). Дар тадқиқоти мазкур сумма баробари 252 мебошад, яъне:

$$\sum_1^n (\sum_1^m R_{ij})^2 = 252$$

Баъдан ҷамъи сутуни 7 -ро ба квадрат бардошта $(\sum_1^n \sum_1^m R_{ij})^2$ ба n тақсим карда мешавад. Ин қисмро аз ҷамъи сутуни 8 тарҳ менамоем:

$$S = \sum_1^n [\sum_1^m R_{ij}]^2 - [\sum_1^n \sum_1^m R_{ij}]^2 : n = 252 - 30^2 : 4 = 27.$$

Тарзи 2. Ҷамъи сутуни 7 –ро ба n тақсим карда, бузургии миёнаи суммаи рангаҳо меёбем. Вайро бо рамзи T ишора карда, чунин ҳосил менамоем:

$T = \sum_1^n \sum_1^m R_{ij} : n = 30 : 4 = 7,5$. Баъдан S –ро ҳамчун суммаи квадрати тамоили суммаи рангаҳои ҳар сатр аз бузургии миёнаи онҳо муайян карда мешавад:

$$S = \sum_1^n [\sum_1^m R_{ij} - T]^2 = (4 - 7,5)^2 + (6 - 7,5)^2 + (10 - 7,5)^2 = 27.$$

Ҳисоби мазкур дар сутуни 9 нишон дода шудааст. Ҷамъи он суммаи ҷусташавандаи S мебошад. Бо ҳардуи тарзҳои нишондодашуда S-ро ҳисоб карда, қимати онро дар формула гузошта мешавад, ки ниҳоят коэффитсиенти конкордатсия ёфт мешавад, яъне:

$$W = \frac{12S}{m^2(n^3-n)} = \frac{12S}{3^2(4^3-4)} = 0,6.$$

Мавриди зикр аст, ки коэффитсиенти конкордатсия (W) метавонад аз 0 то 1 қабул намояд. Қимати ҳосилшудаи W = 0,6 доир ба ҳамалокамандии зичи се нишондиҳандаи муонашаванда шаҳодат медиҳад. Бо вучуди ин, тасдиқоти мазкур таҳриф ҳисобида нашавад, қимати катъии ҳосилшуда санҷида мешавад. Биноан катъинокии коэффитсиенти конкордатсия тибқи критерияи X² санҷида мешавад. Критерияи X² бо формулаи зерин ҳисоб карда мешавад:

$$W = \frac{12S}{m^2(n^3-n)} = \frac{12S}{3^2(4^3-4)} = 0,6.$$

Қимати ҳақиқии X^2 тибқи ҷадвал, мувофиқи қабулшудаи сатҳи қимати α (алфа) (0,5 ё 0,01) миқдори дараҷаи озод $\vartheta = n - 1$.

Агар $X_{\text{факт}}^2 > X_{\text{табл}}^2$ бошад, он гоҳ W – қатъиноқ мебошад. Дар тадқиқоти мазкур $X^2 = 9$ аст, яъне:

$$X^2 = \frac{12 \times 27}{3 \times 4 (4-1)} = 9.$$

$X_{\text{табл}}^2 = 7,81$ ($\alpha = 0,05$ ва $\vartheta = 4 - 1 = 3$). Ҳамин тавр $X_{\text{факт}}^2 > X_{\text{табл}}^2$ мебошад, он гоҳ дар сатҳи қиматнокии $\alpha = 0,05$ мумкин аст эътироф намуд, ки коэффитсиенти конкордатсия (W) қатъиноқ мебошад.

Ҳамин тавр, натиҷаи тадқиқоти анҷомдодашуда бо пешниҳод гардонидани чунин ҳолатҳои муҳим асоснок карда мешавад:

- модели иқтисодӣ – омории сатҳи таъмини иқтисодиёт бо қарзҳои бонкӣ дарназардошти таъсири се омилҳои асосии калидӣ, ки бо истифодаи усули коэффитсиенти таҳия гардидааст, пешниҳод карда шудааст;

- омилҳои якум, ки ба сатҳи таъмини иқтисодиёт бо қарзҳои бонкӣ таъсир мерасонад, коэффитсиенти ҳолати сифати сандуқи қарзӣ мебошад. Дар давраи таҳлилшавандаи солҳои 2010 - 2018 динамикаи коэффитсиенти ҳолати сифати сандуқи қарзӣ тамоюли пастравиро дошта, боиси коҳишҳои сатҳи таъмини иқтисодиёт бо қарзҳои бонкӣ сабаб мегардад;

- омилҳои дуюм, ки ба сатҳи таъмини иқтисодиёт бо қарзҳои бонкӣ таъсир мерасонад, ин коэффитсиенти мукамалгардонии базаи захираҳои бонкӣ буда, дар солҳои 2010-2018 ба ҳисоби миёнасолона ба андозаи 8,6 фоиз коҳиш ёфтааст. Тамоюли пастравии коэффитсиенти мазкур, бечуну чаро ба коҳишҳои суръатафзоиши таъмини иқтисодиёт бо қарзҳои бонкӣ мусоидат намудааст.

- омилҳои сеюм - ин коэффитсиенти моилшавии боварӣ ба низомии бонкӣ мебошад, дар солҳои 2010 – 2018 рӯй ба коҳиш ниҳодааст. Дар ҳамин давраи таҳлилий суръатпастравии миёнасолонаи коэффитсиенти мазкур, андозаи 1,7 фоизро ташкил намуда, ба монанди ду коэффитсиент – омилҳои пешина ба коҳишҳои динамикаи суръатпастравии таъмини иқтисодиёт бо қарзҳои бонкӣ муассир гаштааст;

- ҳамалоқамандии зичи се нишондиҳандаи дар боло дарҷгардида, ки бо ёрии коэффитсиенти конкордатсия андозагирӣ карда шудааст, андозаи 0,6 – ро ташкил медиҳад, яъне: $W = 0,6$;

- агарчи дар модели иқтисодӣ - омории таҳия гардида, вобастагии коэффитсиенти таъмини иқтисодиёт бо қарзҳои бонкӣ (КТ) аз коэффитсиенти ҳолати сифати сандуқи қарзӣ (КС), коэффитсиенти мукамалгардонии базаи захираҳои бонкӣ (КБ) ва коэффитсиенти моилшавии боварӣ ба низомии бонкӣ (КМ) инъикос гардида бошад ҳам, самти муҳимин андозагирӣ омории таъсири индикаторҳои шартҳои қарзӣ ба рушди иқтисодиёти миллӣ мебошад, ки нисбати онҳо дар таҳлили микро тақозо менамояд.

Адабиёт

1. Алексеева Л. М. Условия банковского кредитования в Калининградской области // Вестник Северо – Запада, 2011. - №4. - С. 21 – 28.
2. Алиев Б. Х. Деньги, кредит, банки. Учебное пособие / Б. Х. Алиев, С. К. Идрисова, Д. А. Рабаданова – М.: Вузовский учебник, Инфра – М – М., 2018. - 288 с.
3. Богородская Н. А. Статистика финансов. Учебное пособие. – Изд. 2-е перераб. и доп. – М.: ООО Фирма “Благовест – В”, 2005. – 248 с.
4. Боско О. В., Ким Т. В. Совершенствование методики расчета индексов условий банковского кредитования – Финансовые исследования, 2014. - №3(44). – С. 13–16.
5. Елисеева И. И., Юзбашев М. М. Общая теория статистики – М.: ИНФРА – М, 1998.
6. Ефимов И. Р., Петова Е. В., Румянцев В. Н. Общая теория статистики – М.: ИНФРА – М, 2001.
7. Зарипов Э. Ш., Саидова Д. А. Назарияи умумии омор - Душанбе, 2006.
8. Иванов В. Анализ финансового состояния банка: факторы, определяющие качество // Банковское дело в Москве, 2000. - № 9.
9. Карамзина А. С. Мыровой опыт анализа и мониторинга условий банковского кредитования // Банковский бизнес, 2011. - №3. - С. 21 – 28.
10. Ключников М. В., Шмойлова Р. А. Коммерческие банки: экономико – статистический анализ - М.: Маркет ДС, 2004.
11. Крастин О. П. Экономические и математические методы в статистике // Вестник статистики, 1984. - №2.

АННОТАЦИЯ

ЭКОНОМИКО-СТАТИСТИЧЕСКАЯ МОДЕЛЬ ФАКТОРНОГО АНАЛИЗА ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭКОНОМИКИ БАНКОВСКИМИ КРЕДИТАМИ

Обеспечение экономики банковскими кредитами является одной из наиболее актуальных проблем экономического развития, и в частности, статистический анализ процесса кредитования очень важен для развития экономики. В связи с этим, необходимо не только проанализировать степень обеспечения экономики банковскими кредитами, но и учесть факторы, влияющие на них.

Чтобы решить эту проблему, в статье представлена экономико-статистическая модель для определения взаимосвязи между отдельными показателями и степенью их влияния на уровень и характер обеспечения экономики банковскими

кредитами.

Эта модель отражает степень влияния таких факторов, как качество кредитного портфеля, уровень улучшения банковской ресурсной базы и степень заинтересованности хозяйствующих субъектов в сбережениях, а также надежность экономики банковскими кредитами, что рассматривается в данной статье.

В ходе исследования был приведен ряд предложений о влиянии первого фактора на качество кредитного портфеля, второго фактора – улучшения базы банковских ресурсов, и третьим фактором явилась - надежность банковской системы.

ANNOTATION

ECONOMIC AND STATISTICAL MODEL OF FACTOR ANALYSIS OF ENSURING THE ECONOMY OF BANK LOANS

Providing the economy with bank loans is one of the most pressing problems of economic development, and in particular, a statistical analysis of the lending process is very important for the development of the economy. In this regard, it is necessary not only to analyze the degree to which the economy is provided with bank loans, but also to take into account the factors influencing them.

To solve this problem, the article presents an economic and statistical model to determine the relationship between individual indicators and the degree of their influence on the level and nature of the economy with bank loans.

This model reflects the degree of influence of factors such as the quality of the loan portfolio, the level of improvement of the banking resource base and the degree of interest of business entities in savings, as well as the security of the economy with bank loans, which is considered in this article.

In the course of the study, a number of proposals were made about the influence of the first factor on the quality of the loan portfolio, the second factor - improving the banking resources base, and the third factor was the reliability of the banking system.

Keywords: *bank loan, economic development, bank resources, economic and statistical model, loan portfolio, coefficient of degree of interest of business entities in savings, banking system.*